

*Юрій Матвеев
(Полтава, Україна)*

СТИЛЬ МОДЕРН В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОСТЮМІ

У кінці XIX століття прагнення гарно одягатися поширилося серед усіх верств населення. Цьому сприяла поява швейної машини, впровадження комерційних викрійок, збільшення числа модних журналів, зростання торгівлі готовим одягом. Була зроблена спроба створення нового стилю, що відповідає вимогам епохи. Цей новий стиль дістав назву модерн (арт нуво) – новітній, сучасний. Він виник одночасно в декількох європейських країнах. Для нього характерна особлива виразність плавних химерних ліній. У ньому змішалися і були перероблені елементи японського мистецтва, скандинавські традиційні мотиви, форми рослинного світу. Разом з вимогами більшої інтелектуальної і фізичної свободи для жінок, прийшло захоплення новим типом краси – крихкістю, витонченістю маленьких рук і ніг.

Звичний ритм життя змінився. До ужитку увійшли автомобілі, кіно, фотографія, зайняття спортом. На форму жіночого костюма помітний вплив мала боротьба жінок за рівноправ'я, освіту, громадянські права. У моді панували два протилежні напрями: з одного боку переважала функціональність, з іншого – декорація, перший підпорядковувався спорту, другий – модним салонам.

Чоловічий костюм остаточно уніфікувався. Чітко визначалося положення плечового шва, кількість гудзиків. Костюм став більш вільним. У моді увійшли мішкуваті, широкі нижче стегон брюки "французького крою", що звужуються донизу. Святковим одягом залишився чорний двобортний фрак з білим жилетом, офіційним – чорний сюртук (редингот) і смугасті брюки. В якості повсякденного одягу носили короткий сюртук (майбутній піджак) і суконні або оксамитові куртки. Популярними кольорами були чорний, сірий, синій, коричневий. Верхній одяг став різноманітнішим, з'явилися англійське пальто гавелок з пелериною, вільне однобортне пальто

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

по коліна з широкими рукавами – сак, двобортне пальто з пелериною, облямоване каракулем, – гладстон, широке і довге з потайною застібкою і рукавами відповідного крою, – реглан. До 1890-х рр. взуття було переважно чорного або коричневого кольору, пізніше влітку стали носити біле взуття. Найбільш популярний був фасон з гострим носом.

В кінці століття сталася поступова зміна силуету жіночого костюма. Вузкий ліф змінився блузою з невеликим напуском спереду і рукавами "жиго", які облягали руку до ліктя, а вище розширювалися до величезних розмірів. Турнюр до 1893 р. перетворився просто на невелику подушечку, пишні рукави урівноважувалися розширенням подолу. Тіло, зтягнуте в довгий (до нижньої лінії стегна) корсет з подвійним шнуруванням і кісточками, придбало "рослинний" вигин, типу літери S. Фігура нагадувала злегка зігнуте стебло, як би увінчаний пишною важкою квіткою (голівкою з пишною зачіскою). У 1890-х рр. поля капелюхів стали ширше, капелюхи одягалися поверх пишних зачісок, а їх обробка – стрічки, квіти, пір'я – підкреслювали вертикальну лінію. Аристократичне взуття вузьке, гостроносе на каблучці. В цей час наймодніші квіти – хризантема і жінка мала бути схожою на неї.

Одночасно повсякденний жіночий одяг став простішим і зручнішим. У моду увійшли спідниці з блузами, пальто, купальні і спортивні костюми. Перевагу віддавали строгому костюму, що складається з жакета завдовжки три чверті з широкими лацканами і величезними рукавами та гладкої спідниці. Блузи можна було купити готові, і вибір був досить різноманітний. Носили куртки і піджаки чоловічих фасонів, куртки Норфолк і бушлати для водіння автомобіля або подорожей. Цей дещо чоловічий стиль мав зухвалу чарівність.

Діапазон тканин і кольорів розширився, але особливо популярними були шовкові тканини: крепдешин, тафта, шифон, плюш, репс, оксамит. Поступово модна гамма змістилася до витонченіших колірних поєднань, що

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

будувалися на помірних приглушених тонах: глибокий гранатовий, темно-зелений, тютюновий, бронзовий, численні відтінки сірого, ніжно-блакитного і рожевого. Красиве забарвлення і м'яка фактура тканин, що легко драпірується, стало істотною частиною нового естетичного стилю. Тканини модерну орнаментувалися стилізованими формами витких, екзотичних, болотяних рослин, водоростей, раковин, медуз, внутрішньою будовою квітів і листя. Візерунок розташовувався асиметрично. В цілому 1890-і залишають враження дуже сміливих забарвлень і візерунків. Декоративне рішення костюма здійснюється шляхом зіставлення фактур матеріалів (оксамиту, атласу, шифону, дорогого хутра), вишуканих колірних поєднань (синього із зеленим, жовтого із зеленим, сірого з рожевим), широкого застосування мережив і вишивки шовком, бісером, коштовними каменями. Модне короткошерсте хутро (каракуль, котик).

Прикраси стали самостійним, мабуть, навіть самодостатнім предметом мистецтва. Улюблені природні мотиви – метелики, бабки, змії, ліани, орхідеї, квіти. У кожній речі був закладений певний примхливий образ. Якщо за задумом потрібний був колір, візерунок, фактура, простого самоцвіту, то саме цей самоцвіт і використовувався. Природа, еротизм, метаморфоза, або перетікання однієї фізичної форми до іншої були головною темою для багатьох художників цього періоду. У багатьох шедеврах звучала актуальна ідея рокової жінки. Новий стиль в ювелірному мистецтві створив Рене Лалик. Лалик відкинув естетику помпезних прикрас з великими каменями. У його роботах сміливі форми поєднувалися з незвичними матеріалами – перламутром, кришталем, бурштином, черепаховим панциром, слоновою кісткою, простим склом, звичайною емаллю. Сьогодні це не дивує, але тоді – це був нонсенс. Роботи Рене Лалика є зразком не лише неймовірної технічної досконалості і точності, але і незрівнянної художньої якості. Навіть у найдорожчих прикрасах він "брав" не каратами, а мистецтвом. Використовуючи у своїх роботах найрізноманітніші матеріали і техніку Рене

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Лалик звертав увагу на саму найдрібнішу деталь, досягаючи таким чином шедеврів неповторної краси. Користувалися популярністю ювелірні гарнітури: браслети, брошки, кільця, підвіски.

Стиль модерн з'явився в європейській моді в кінці дев'ятнадцятого століття як засіб проти химерних, важких і пишних нарядів. Модерн символізував відмову від засад, що склалися, в суспільстві і символізував перехід до нової сучасної історії, до нових правил і нарядів. Пов'язано це було з підвищенням доходів і зміною способу життя, якого дотримувалися жителі тієї епохи. Раніше модно могли одягатися лише забезпечені особи, але в новій ері дотримуватися модних тенденцій могли і прості жителі міст, через що наряди і втратили свою химерність і масивність, ставши зручнішими.

Стиль модерн робить жінку розкішною квіткою або яскравим метеликом, що пурхає по пелюстках. У модерні важливий і крій, і декор, наявність м'яких складок і тканинного малюнка, наявності вишивки і аплікації. Наряди в стилі модерн підкреслюють не лише жіночність, але і природну красу і доброту, перед якими так складно встояти чоловікам.

Рисами, характерними для сучасного стилю модерн являються :

- S-подібна форма силуету з корсетом і злегка підведеними плечима;
- розкішні тканини, такі як крепдешин, оксамит, плюш, тафта, репс, шифон, органза і ін.;
- наявність рослинних візерунків і плавних ліній на тканині;
- яскраві колірні плями, що контрастують з темним фоном;
- полегшений жакет або пальто на підпічниках;
- наявність пелерини або високого коміра у верхньому одязі або хутряного манто;
- сукні з рослинним принтом, що підкреслюють лінію талії;
- чітке розділення силуету на дві частини: ліф і спідницю;

- наявність золотих стрічок або ниток;
- вишивка бісером або оздоблення одягу мереживом;
- маленька дамська сумочка або клатч;
- широкополий літній капелюх з вуаллю, стрічками або тюллю;
- багатоярусні намиста, довгі намиста, браслети з тканини.

Прикраси найчастіше повторюють форму кольорів і декоровані мереживом або каменями асиметричної форми. Взуття – це переважно, чобітки, черевики, туфельки або босоніжки, які обов'язково мають бути гостроносими і мати тонкий фігурний каблучок, який також може бути декорований квітами або мати квітковий принт.

Британський будинок моди McQueen – один з найзатятіших прихильників стилю модерн. Його колекції формують позитивну думку про стиль модерн і надихають ідеями для створення власних луків. У колекціях McQueen можна зустріти костюми, прикрашені перлами і декоровані високими плісированими комірцями, жабо, рюшами і масками, прикрашені коштовними каменями сукні, шубки зі страусиним пір'ям, оздоблені кристалами панчохи, кріноліни і гофровані комірці, металеві корсети, елегантні сукні і пальто червоного кольору, вечірні вбрання, оброблені мереживами, сукні і блузи з пишними рукавами.

Фото 1. Колекція «Снился мне сад в подвенечном уборе...»

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

Такий стиль знайшов втілення у колекції сучасного жіночого одягу – «Снилася мне сад в подвенечном уборе...», присвячена відомій полтавчанці, актрисі німого кіно Вірі Холодній (фото 1).

Дана колекція вперше була презентована у 17 грудня 2016 року в Полтавському художньому музеї (галерея мистецтв) імені Миколи Ярошенка. На думку креативних дизайнерів, модерн в одязі, замість того щоб відобразити досвід минулого, пророкує майбутнє.

*Вікторія Кібальник
(Полтава, Україна)*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КОМБІНАТОРИКИ ЕТНОЕЛЕМЕНТІВ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ІНТЕР'ЄРІ

*Ні, не згаснути барвам українського чистого неба
Золотистих пшениць, малинових козацьких одерж,
Доки руки жіночі мережать душі на потребу
Рушники й сорочки, і портрети Шевченкові теж.*

Петро Ротач

Кожна з існуючих у світі культур країн, народів, націй неповторна й унікальна, є невід'ємною складовою скарбниці світової культури. На повнокровний розвиток етнічної культури впливає широке коло чинників, таких як: історичний шлях народу, відособлення або взаємовплив з іншими народами; соціальні, економічні, екологічні умови; культурна політика держави і т.п.

При цьому національна культура повинна розглядатися як цілісна система, що включає і фольклорно-етнографічні шари, і внесок в неї різних верств населення протягом тривалого історичного шляху, і вплив культури інших народів, і досягнення вихідців з країни, які проживають за її межами. Потрібно особливо зазначити, що кожний народ в культурній сфері створює

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*